

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Ostiis. Cap. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

ensu, id exædificari non potest; porticus saltem a fronte itidem extruenda curetur.

Quæ porticus columnis marmoreis, aut pilis lapideis latericijsve erecta, longitudine omnino ecclesiæ latitudinem adæquet.

Lata autem, atque alta ita esse debet, ut longitudinis sue rationi rectè conuenienterq; respondeat.

Hæc forma in vnaquaque ecclesia parochiali porticum extare cõueniens erit. Si per inopiam ne id quidem præstari potest; saltem prorsus curetur, ut ante ianuam maiorem vestibulũ eiusmodi extruatur, quod duabus tantum columnis vel pilis aliquantulum ab ea distatibus exædificatum, forma quadrata sit: tantumq; spatij habeat, ut paulò latius quàm ecclesiæ ianua pateat.

DE TECTO. Cap. V.

ET quoniam tecti magna est habenda ratio, propterea quòd omne ædificium tueatur: si quidem eo sublato, aut malè confecto, putrescit materies, labascunt parietes, omnisq; sensim dissoluitur structura; certè in ecclesia tegenda, quæ sacris imaginibus, omniq; pio ornatu, & religioso apparatu, ad perpetuatatem extruitur, diligens ac singularis industria requiritur architecti.

Qui quæcumque tecti, vel dispulsiati, vel testudinati, vel laqueati formã, pro ædificij ratione delegerit; videat in primis, ut & materia lignea fabrilis, nempe tigna, canterij, templa, asseres, & alia id generis, ex quibus illud constat, & cõtignatio omnis benè firma sit.

Tegendi autem tecti ratio, cum & pro regionum vsu, & pro ædificiorum modo diuersa sit; ipse viderit, quæ ecclesiæ extruccioni sit a commodatior.

In ecclesiarum autem, quæ insigni structura exædificantur, & amplo censu sunt, tectis operiedis, tegulas, si minus æreas, ut olim, at saltem plumbeas adhiberi conueniet.

Laqueata tecta in ecclesijs constriui, cū basilicarum quarundam Romanarum vsus docet; tum mysterij significatio sua det: fornicata tamen fieri non alienum

erit pro locorum consuetudine, quòd tutiora ab incendio ædificia sint; qualia tamen fornicato opere tecta in basilicis vrbis & pronuncia Mediolanensis insignibus atque antiquis cernuntur.

Cautio verò in eo adhibenda erit, ut tecti proiectura eiusmodi fiat, qua stillicidia ab imis parietibus arceantur, proculve sint; idq; aptè ac decenter, prout certo structuræ opere potest, fieri architecti cura erit.

Ne item suggrundijs ob stillatione diurnam detrimentum parietes aliquando capiant; eorum fundamenta, vbi primum è terra extare incipiunt, pauimentis lithostratis benè consolidatis, suggrunda latius aliquantò productis sternantur: tum verò terra congelta inde procul perpetuò amota sit.

Ne præterea iidem possint per pluuiam stillicidijs penetrari, si fortasse aliquando tegulæ, imbricesve corrupti fuerint; in illorum summitate, quæ tecti trahibus subiacebit, structura lorica ve testacea cum coronis prominentibus adhibeatur, quæ tecti etiam proiecturam adiuuabit.

DE PAVIMENTO. Cap. VI.

ATque hætenus quidem de tecto: nunc sequitur pauimentum: quod in ecclesia non spicatum, nõ è laterculis coctilibus, non alio latericio opere, nisi vitriato sit; sed in insigni salt. in ecclesia, cappellisq; maioribus, & alijs præclaræ structura, marmore, aliove solido lapide stratum sit, opere ite in tessellato, aut scutulato politè confecto, aut musijio item.

In alijs verò ecclesijs & capellis, vbi hoc non potest, silicibus expolitis, vel opere testaceo confectum.

In pauimento, quale quale illud sit, neq; pictura neq; sculptura crux exprimitur; nec verò præterea alia sacra imago, historiarum, ac ne alia item, qua sacri mysterij typum gerat.

DE OSTIIS. Cap. VII.

DE ostijs, & antepagmentis sacrarũ ædium multa a sapientibus architectis

æctis præscripta sunt: quæ pro ecclesiæ edificandæ ratione, proque structuræ modo seruari accuratius debent.

Ullud verò caueatur, vt à superiori parte sè illa arcuata sint (cùm à portis vrbium dissimilia esse debeant) sed quadrangula, qualia in basilicis antiquioribus conspiciuntur.

Nec verò humili structura depressiora sint, sed duplo altiora, vt architecturæ ratio fert, quàm latitudo paret.

Superiori parti coronix decenti opere adungi potest, è qua rotundum instar hemicycli, & scaphæ emineat; vbi sacræ imagines, vt supra præscriptum est, sculptantur, aut pingantur, vt in antiquis, ijsq; insignioribus basilicis Mediolanensibus perspicitur.

A fronte ecclesiæ ostia exstruantur; imparia verò sint, ac planè totidem, quot naues è quibus ecclesia constat.

Media autem nauis (si è pluribus nauibus ecclesia constet) tria ostia, vbi præ amplitudine potest, à fronte habeat; si verò ex vna tantum, hæc omnino ostia tria à fronte habeat, nam pluribus ostijs cùm ob alia multa, tum ob virorum mulierumq; distinctionem, ad ecclesias ingressum pateferri debere, indicant basilicæ Romanæ.

Ostium medium à cæteris, & laxamento, & ornatu præcipuè distingui debet, præsertim in basilica cathedrali; vbi illud sculptura leonum exornari decet exemplo templi Salomonis, qui in basilibus illos sculpi iussit, vt præsulum indicaret vigilantiam; id ipsumq; in plurimum huius Mediolanensis prouinciæ basilicarum cathedralium ianuis ita exstructis præclare cernitur.

Ostiorum ecclesiæ valuæ eiusmodi esse debent, quæ non tam ornatum quàm firmitudinem ostentent.

Porrò è cypressò, aut cedro fieri conueniens esset: si minus è nuce vbi potest fiant, opere fabrili ornata, quod non picturæ tenuitatem imitetur, sed sculpturæ piè expressum aliquantisper emineat: laminis autem æneis illas quæ insignioris ecclesiæ sunt, vestiri, opereq; sacrarum imaginum cætrato ornari conuenientius erit; cùm basilicarum Romanarum valuas, non modò æneas, sed argenteas,

argentove illitas, aliquando extitisse memoriæ proditum sit.

Hæc ostiales valuæ, & pessulis, & seris, & clauibus grandiusculis à parte interiori firmiter munitæ sint; ab exteriori autem parte nullo modo.

Vbi verò id aliquando fieri necesse sit, in vnus tantum ianua, quæ à latere maioris ianua est, valuis ostiolum paruum exstrui liceat, isdem instrumentis extrinsecus munitum, firmiterq; compactum.

A tergo autem, nec verò præterea à lateribus vllum ecclesiæ ostium extruatur; nisi quo ingressum fieri necesse est, vel ad campanile, vel ad cœmeterium, vel ad ministrorum ecclesiæ domicilia.

Neque item propè altare vllum, vel à regione eius laterali, alioue eiusmodi loco, qui illud rectè spectet: indeq; sacris altaris ministris, aut impedimenti, aut irreuerentiæ, perturbationisve periculum aliquando existeret possit.

DE FENESTRIS

Cap. VIII.

HÆC de ostijs satis sunt, cum alia multa Architecti periti iudicio relinquantur: superest de fenestris, quæ pro ratione architecturæ, proq; modo, ac magnitudine ædificij in ecclesijs & in cappellis struentur.

Neque est, cur de earum longitudine, ac latitudine quidquam, aut de forma hoc loco multa tradantur; cùm potius ab architectonica arte huius generis præceptio sumenda sit.

Ea autem in sacrarum ædium fenestris forma vel plurimum seruata est, vt à parte superiori paululum rotunda, à lateribus aliquantulò intrinsecus latiores appareant quàm extrinsecus, prout etiam mylterij ratio à patribus demonstrata suadet.

In media ecclesiæ nauis, vbi per tecti eminentioris altitudinem potest, tum in nauibus etiam inferioribus laterales fenestras fiant, eaq; impares ab vtroq; latere: atque in vnus cuiusq; intercolumnij medio ita ordine exstructæ, vt rectè sibi respondeant, neque à zophoro,

episty-

3. Reg 7.